

Kun mikään ei riitä potilas-lääkärisuhteessa

Tuula Palsio
yleislääketieteen erikoislääkäri
GPF:n Kevätkoulutus
13.5.2026

Sidonnaisuudet

- Työnantaja: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, apulaisylilääkäri, Tuiran sosiaali- ja terveyskeskus
- Luentopalkkio: Boehringer Ingelheim
- Ei tutkimus- tai asiantuntijasidonnaisuuksia, ei omistuksia terveys- tai lääkeyrityksissä

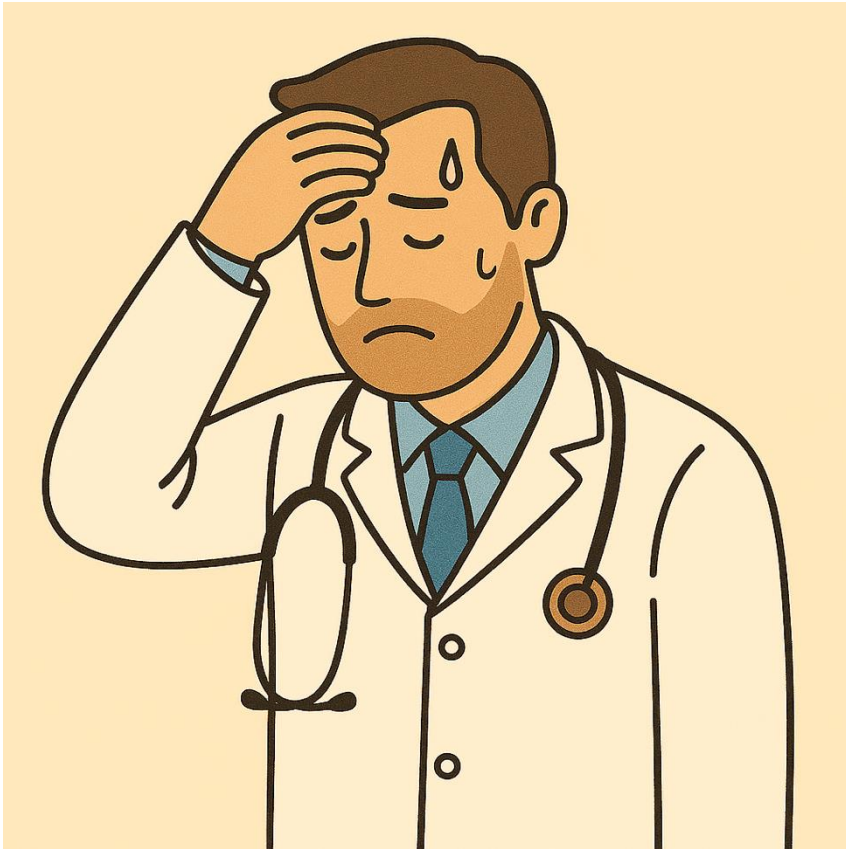
Mitä tarkoittaa kun mikään ei riitä

Potilas voi tuoda vastaanotolle...

- Pelko
- Pettymys
- Häpeä
- Syyllisyys
- Toiveet

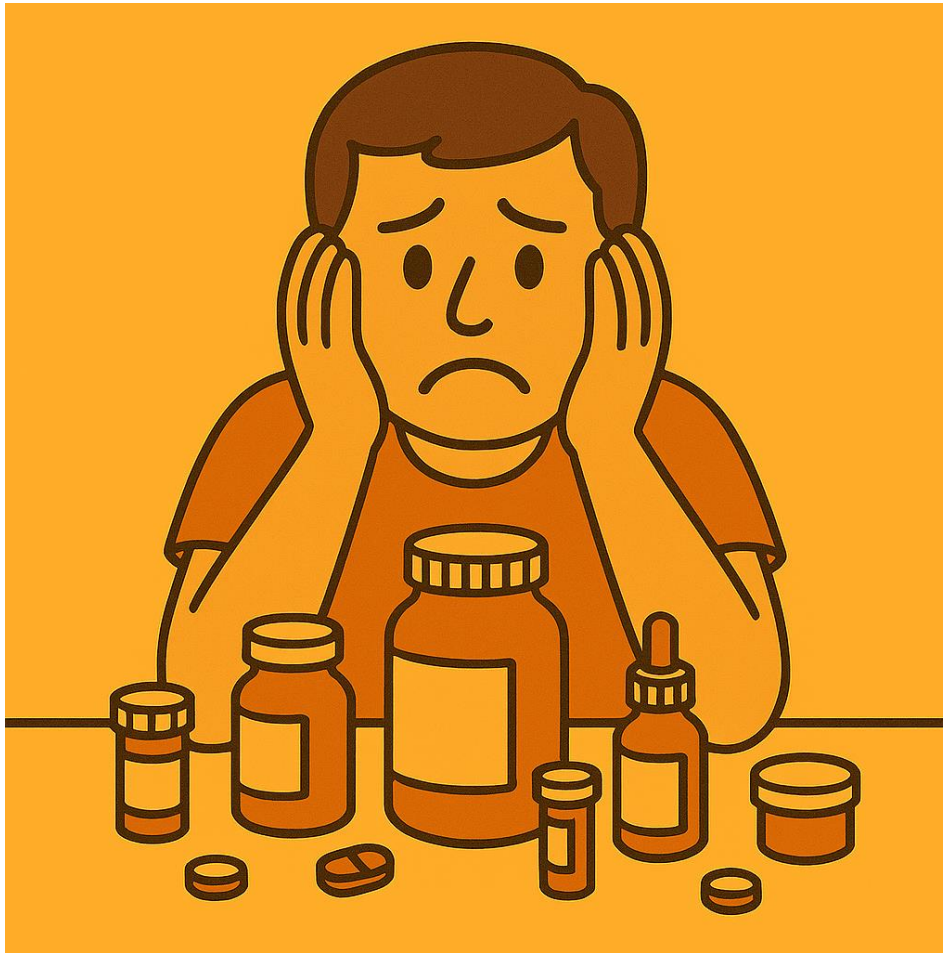

Lääkäri voi tuoda vastaanotolle...

- Lääketieteellinen epävarmuus
- Kiire, ulkoiset vaatimukset
- Perfektionismi

Too much medicine, not enough trust

Potilaan kannattelu

”Ensin pitää saada olla pieni ja turvassa, ennen kuin voi kasvaa isoksi ja rohkeaksi”

Raisa Cacciatore, Helsingin Sanomat 3.5.2026

Kannateltuna saa olla kesken

Transferenssi

Ihminen siirtää tämänhetkiseen suhteeseen tunteita, mielikuvia, odotuksia, asenteita, jotka todellisuudessa kuulevat joihinkin hänen paljon varhaisempiin ihmissuhteisiinsa

Vastatransferenssi

Lääkärin alitajuiset tunnereaktiot, etenkin potilaan transferenssiin, lääkärin historiasta.

Kun mikään ei riitä, tunteet eivät ole ongelma.
Tiedostamattomat tunteet voivat olla.

Kiintymyssuhde aktivoituu sairastaessa

- Turvallinen
- Välttelevä turvaton
- Ristiriitaisesti turvaton
- Jäsentymätön

Potilas-lääkärisuhteen ”epäsymmetria”

Vaara: ”Ainoa joka voi auttaa”

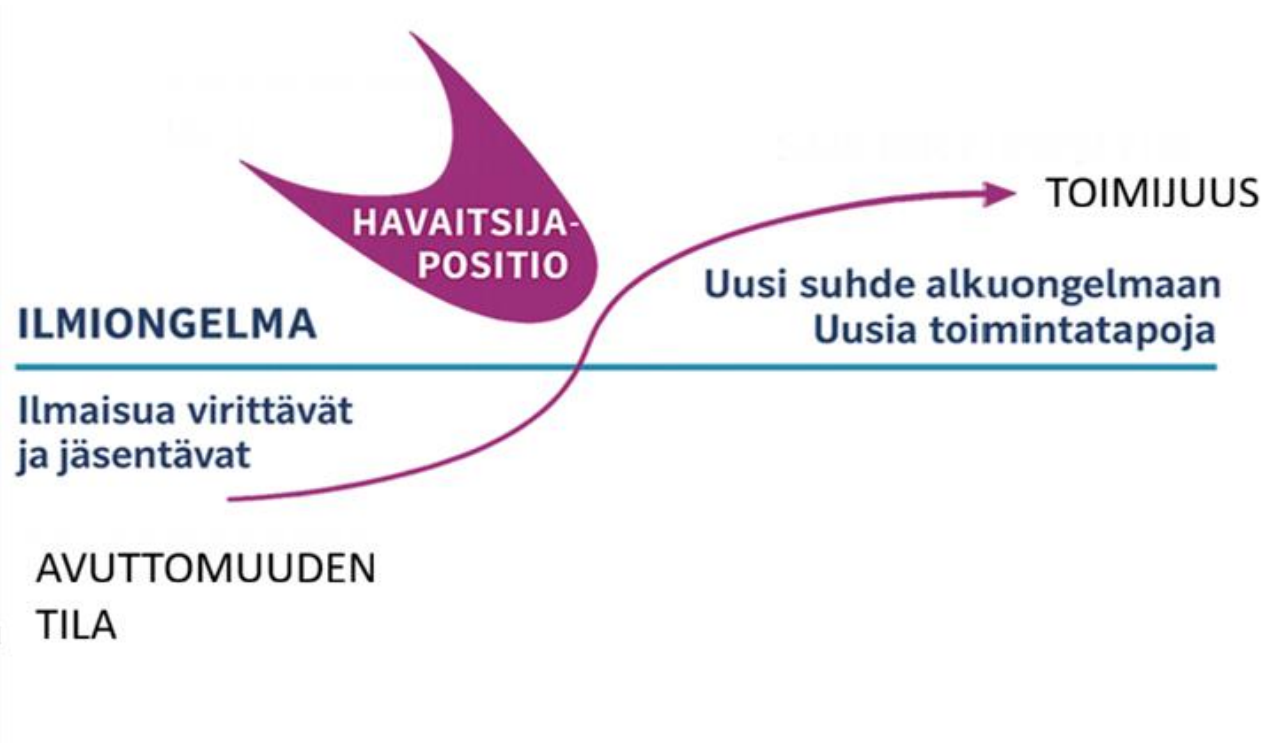
Voi johtaa uupumukseen, pettymykseen tai riippuvuuteen.

Lääkäri lääkkeenä

“By far the most frequently used drug in general practice is the doctor himself.”

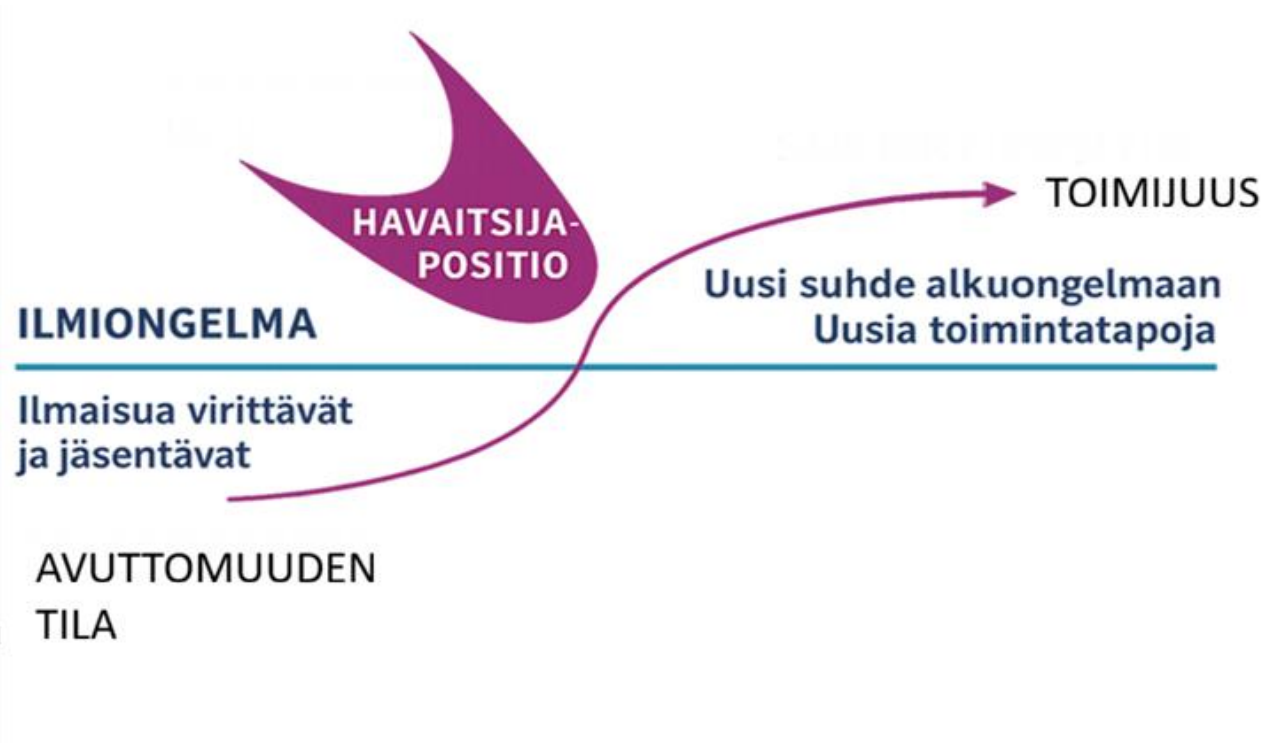
- Michael Balint

Auttamistyön tavoite

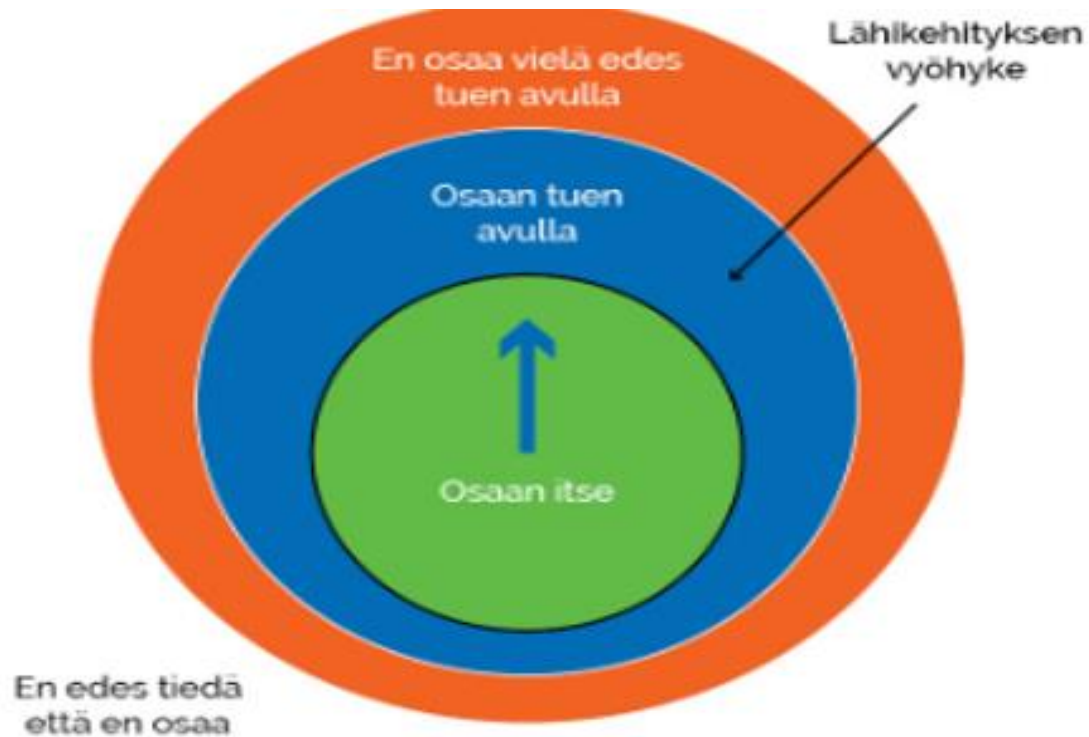
Mukaillen: Leiman M. Psykoterapioiden yhteinen perusprosessi. Kirjassa: Eronen S, Lahti. Nuuttila P, toim. Mikä psykoterapiassa auttaa. Integratiivisen psykoterapian perusteita.

Havaitsijapositio

Mukaillen: Leiman M. Psykoterapioiden yhteinen perusprosessi. Kirjassa: Eronen S, Lahti. Nuuttila P, toim. Mikä psykoterapiassa auttaa. Integratiivisen psykoterapian perusteita.

Lähikehityksen vyöhyke

Vygotskia mukailleen Timonen, Riekki, Hasiwar, Palsio. 2021.
Artikkelissa: Vähäsarja, M ym. Lähikehityksen vyöhyke. Yleislääkäri 2024.

Kun mikään ei riitä, kontakti lohduttaa

”Aina emme voi parantaa mutta aina voimme
lohduttaa.”

- Arkkiatri Risto Pelkonen

Riittävän hyvä tavallinen lääkäri

Kun mikään ei riitä, sinä riität.

”Ei kukaan ihminen voi kaiken aikaa olla kokonaan sitä mitä tahtoisii olla. Silloin hän ei olisi ihminen vaan jumala.” Waltari Mika, Ihmiskunnan viholliset, WSOY 1964

Valikoitua kirjallisuutta

- Otten, Heide: Theory and practise of Balint Group Work
- Turpeinen, Nurmento: Terapiasuhteessa olemisen taito
- Falk, Bent: Honest dialogue
- Lindqvist, Martti: Auttajan varjo
- Vähäsarja, M. Timonen M: Lähikehityksen vyöhyke. Yleislääkäri 2024;39:21-22.
- Sinkkonen, J: Kiintymyssuhteet elämänkaareissa
- Leiman, Mikael (2008). Dialoginen ohjaus ja neuvonta käytännössä. Teoksessa Polku työmarkkinoille -osahanke. Tuetusta toimijuudesta itsenäiseen toimijuuteen. Dialoginen ohjaus käytännössä. Joensuu: Optio työelämään - ja Joensuun Seudun Työllisyys Equal -hankkeet.
- Leiman, Mikael (2014). Psykoterapioiden yhteinen perusprosessi. Teoksessa Eronen, Sanna & Lahti-Nuuttila, Paula (toim.), Mikä psykoterapiassa auttaa? Integratiivisen lähestymistavan perusteita, 71–90. Helsinki: Edita.
- Hietanen P, Pyörälä E: Mitä potilas odottaa lääkäriltä? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2023;139(7): 517-8.
- Helin-Salmivaara A, Hietanen P: Tiedot, taidot ja tunteet lääkärin työkaluina. Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim 2021;137(15):1566-71.
- Lääkärin ja potilaan vuorovaikutus. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim 2020.
- Nevalainen E. Potilaan kannattelu ja rinnalla kulkemisen taito. Yleislääkäri 2025;40(3):9-12.
- Tietoa potilaalle: Kiintymyssuhteet ja kiintymyssuhdemallit. Lääkärikirja Duodecim. Tokola M ja Riikka A.

Kiitos!